

Συμβουλές για το Κατάλληλο Φύραμα Εθισμού

Ιωάννης Μαυρομικάλης, PhD Διεθνής σύμβουλος διατροφής, Ariston Nutrition SL

Η χορήγηση φυράματος εθισμού σε θηλάζοντα και απογαλακτιζόμενα χοιρίδια αποτελούσε σημαντική τεχνική διατροφής ιδιαίτερα για χοιρίδια ηλικίας απογαλακτισμού περίπου πέντε εβδομάδων. Όταν επικράτησαν απογαλακτισμοί στις περίπου δύο με τρεις εβδομάδες, σύντομα ανακαλύφθηκε ότι τα φυράματα εθισμού είχαν πολύ λίγα να προσφέρουν, κυρίως γιατί τα πλεονεκτήματα τους δεν ήταν θεαματικά σε σύγκριση με το απαιτούμενο κόστος και εργασία. Όλα αυτά όμως αφορούν το παρελθόν!

Σήμερα τα περισσότερα χοιρίδια στην Ελλάδα και την Ευρώπη γενικότερα απογαλακτίζονται στην ηλικία των τριών-τεσσάρων εβδομάδων, σε ηλικία δηλαδή που τους επιτρέπει να καταναλώνουν σημαντικές ποσότητες από το φύραμα εθισμού κατά την διάρκεια της γαλουχίας (το περισσότερο φύραμα εθισμού καταναλώνεται μετά την ηλικία των δύο εβδομάδων). Εξίσου σημαντικό, είναι το γεγονός ότι οι σύγχρονες χοιρομπτέρες γεννούν περισσότερα από 11-12 ζωντανά χοιρίδια ανά τοκετοομάδα και αυτό αποτελεί πλέον τον κανόνα. Παρά την αυξημένη πολυδυμία, οι σύγχρονες χοιρομπτέρες κατά κανόνα δεν παράγουν αρκετό γάλα και κατ'επέκταση δεν είναι ποτέ επαρκής η διατροφή των χοιριδίων τους. Ως εκ τούτου, το βάρος απογαλακτισμού συνήθως μειώνεται με την αύξηση του μεγέθους της τοκετοομάδας. Έτσι λοιπόν η χορήγηση ενός κατάλληλου φυράματος εθισμού παράλληλα με τον θηλασμό έχει γίνει ξανά ένα σημαντικό εργαλείο για την αύξηση του βάρους απογαλακτισμού και τη μείωση της θνησιμότητας, καθώς τα αδύνατα και αδύναμα χοιρίδια είναι περισσότερο επιρρεπή σε ασθένειες.

Μολοντί υπήρξαν πολλές προσπάθειες στην διατροφή των θηλαζόντων χοιριδίων με συστήματα υγρής διατροφής, αυτά τα οποία χρησιμοποιούν υποκατάστατα γάλακτος, η επιτυχία τους είναι τελικά περιορισμένη και οι αιτίες μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα:

1 Τα συστήματα υγρής διατροφής απαιτούν εκτενή εργασία και εξειδικευμένο προσωπικό, η προσφορά των οποίων είναι περιορισμένη στις περισσότερες μονάδες. Η πρόσληψη του απαιτούμενου επιπλέον εργατικού δυναμικού συχνά καταργεί τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από την υγρή διατροφή κατά την διάρκεια της γαλουχίας.

2 Τα συστήματα υγρής τροφοδοσίας απαιτούν σημαντικό κεφάλαιο για την αγορά και για την εγκατάσταση του εξοπλισμού.

Έτσι λοιπόν η παραδοσιακή μέθοδος διατροφής με φυράματα εθισμού σε στερεή μορφή έχει γίνει ξανά κοινή πρακτική και σύμφωνα με τους περισσότερους ειδικούς, αποδίδει πολύ ικανοποιητικά αποτελέσματα, ειδικά τους θερμότερους μήνες του χρόνου και σε μονάδες με προβλήματα στην γαλακτοπαραγωγή. Παρόλα αυτά για να αξιοποιηθεί πλήρως το όφελος από την χρήση φυράματος εθισμού, δύο είναι τα βασικά στοιχεία που χρειάζονται:

Η κατάλληλη τροφή & η σωστή μέθοδος σίτισης!

Το ιδανικό φύραμα εθισμού για θηλάζοντα / απογαλακτιζόμενα χοιρίδια

Πρώτον, είναι γνωστό ότι φύραμα εθισμού το οποίο προσφέρεται σε εξαιρετικά χαμηλή τιμή δεν μπορεί να έχει μεγάλη βιολογική αξία καθώς όλα τα συστατικά που απαιτούνται για την σύνθεσή του είναι πολύ ακριβά σύμφωνα με τις επικρατούσες συνθήκες αγοράς. Έτσι εάν τα προϊόντα γάλακτος, τα οποία θα πρέπει να αποτελούν την πλειοψηφία των συστατικών, χρησιμοποιούνται μόνο σε περιορισμένες ποσότητες τότε το φύραμα εθισμού δεν θα είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό. Ως εκ τούτου, κάθε φύραμα εθισμού με περιεκτικότητα σε λακτόζη χαμηλότερη από 20% (ή λακτόζη συν άλλα απλά σάκχαρα) θα πρέπει να θεωρείται ως περιορισμένης χρησιμότητας και πιθανόν να είναι καταλληλότερο για χρήση σε μονάδες όπου τα χοιρίδια απογαλακτίζονται σε ηλικία περίπου 35 ημερών, όπως συμβαίνει στις περισσότερες Σκανδιναβικές χώρες. Επιπλέον τα ψημένα δημητριακά, τα οποία είναι πολύ σημαντικά για ένα υψηλής ποιότητας φύραμα εθισμού είναι επίσης ακριβά, και ιδιαίτερα εκείνα που έχουν ψηθεί κατάλληλα και όχι απλά θερμανθεί, όπως δυστυχώς συμβαίνει πολλές φορές.

Δεύτερον, το φύραμα εθισμού πρέπει να παρέχεται σε μορφή αλεύρου. Αυτό εξασφαλίζει ότι τα χοιρίδια δεν 'παίζουν' με τα pellets της τροφής, καθώς συνήθως απολαμβάνουν να τα σπρώχνουν και να τα σπαταλούν στα αποχετευτικά κανάλια, ειδικά όταν η τροφή παρέχεται (όπως θα έπρεπε να συμβαίνει κατά την διάρκεια των πρώτων ημερών) επί δαπέδου. Η τροφή σε αλευρώδη μορφή εξασφαλίζει επίσης λιγότερη υγρασία στα περιεχόμενα του εντερικού συστήματος, με αποτέλεσμα μικρότερης συχνότητας διάρροιες. Τέλος ένα σιτηρέσιο σε μορφή pellets, ανεξάρτητα από τη διάμετρο, είναι πάντοτε πιο δύσκολο στο μάσημα. Είναι γνωστό και αποδεδειγμένο ότι τα χοιρίδια μειώνουν την πρόσληψη της τροφής όταν τους προσφέρονται σκληρά pellets (Σχήμα 1). Παρόλα αυτά και ανεξάρτητα από την μορφή του φυράματος εθισμού που έχει επιλεγεί, είναι πολύ σημαντικό να χρησιμοποιείται η ίδια μορφή για την πρώτη τροφή μετά τον απογαλακτισμό, ώστε να επιτευχθεί μέγιστη λήψη από νωρίς.

Ορθή διαχείριση τροφής

Εμπειρικές παρατηρήσεις αποδεικνύουν ότι η επιτυχία της διατροφής των θηλαζόντων/απογαλακτισμένων χοιριδίων με φυράματα εθισμού μπορεί να ποικίλλει, εξαρτώμενη όχι μόνο από την ποιότητα της τροφής αλλά και από την διαχείριση της. Η εκπαίδευση των χοιριδίων, αρχικά στο να προσεγγίσουν και να δοκιμάσουν το φύραμα εθισμού και στη συνέχεια να το καταναλώσουν αποτελεί μια δύσκολη αλλά ταυτόχρονα σημαντική υπόθεση. Οι ακόλουθες συμβουλές μπορεί να βοηθήσουν, αλλά πρέπει να σημειωθεί ότι βασίζονται περισσότερο σε πρακτική εμπειρία παρά σε επιστημονικά δεδομένα, τα οποία είναι μάλλον δυσεύρετα.

1 Το φύραμα εθισμού πρέπει να αγοράζεται όσο το δυνατόν πιο φρέσκο. Συνίσταται να αποθηκεύεται σε δροσερό και ξηρό σημείο ώστε να διατηρεί την θρεπτική του αξία αλλά και την φρεσκάδα του. Πρέπει να αποφεύγεται η αποθήκευση στους θαλάμους τοκετού δίπλα ή κοντά στα κελιά των ζώων, σε ανοιχτά σακιά. Επιπλέον προσοχή πρέπει να δίνεται ώστε να αποφεύγεται η μόλυνση από τρωκτικά και έντομα. Τέλος το φύραμα εθισμού δεν θα πρέπει να αποθηκεύεται σε χώρο που χρησιμοποιείται για αποθήκευση πτητικών χημικών ουσιών, όπως προϊόντα με βάση το πετρέλαιο.

2 Η χορήγηση φυράματος εθισμού πρέπει να ξεκινά όσο το δυνατόν συντομότερα. Ιδανικά, μικρές ποσότητες πρέπει να προσφέρονται από την τέταρτη κιόλας ημέρα ζωής των χοιριδίων επί δαπέδου. Η χορήγηση της τροφής πρέπει σταδιακά να αυξάνεται ώστε να προσαρμόζεται στην όρεξη των χοιριδίων, μεριμνώντας όμως ταυτόχρονα για αποφυγή σπατάλης.

3 Το φύραμα εθισμού πρέπει να προσφέρεται σε μικρές ποσότητες σε συχνή βάση. Αυτό αποτρέπει την αλλοίωση της τροφής και προκαλεί την περιέργεια των χοιριδίων να εξερευνήσουν την νέα τροφή πιο έντονα. Η χορήγηση τροφής τρεις φορές την ημέρα συχνά συνιστάται ως η ιδανική συχνότητα.

4 Το φύραμα εθισμού δεν θα πρέπει να χορηγείται ταυτόχρονα με την χορήγηση τροφής στις χοιρομπότερες. Τα χοιρίδια αντιλαμβάνονται τότε η χοιρομπότερα πρόκειται να καταναλώσει τα ημερήσια γεύματα της, καθώς επίσης γνωρίζουν ότι αμέσως μετά το κάθε γεύμα, θα παράξει την μεγαλύτερη ποσότητα γάλακτος κατά τη διάρκεια της ημέρας. Έτσι, δείχνουν λιγότερο ενδιαφέρον στο φύραμα εθισμού καθώς αναμένουν το δικό τους καλύτερο γεύμα (γάλα) της ημέρας. Προτείνεται λοιπόν, το φύραμα εθισμού να προσφέρεται μεταξύ των γευμάτων της χοιρομπότερας.

5 Κατά την διάρκεια των πρώτων ημερών το φύραμα εθισμού ενδείκνυται να προσφέρεται επί δαπέδου. Στη συνέχεια πρέπει να τοποθετείται σε μεγαλύτερες στρογγυλές ταϊστρες. Οι μικρές, στενές, ορθογώνιες ταϊστρες που κρέμονται από το διαχωριστικό των κελιών τοκετού πρέπει να αποφεύγονται αν αυτό είναι δυνατόν.

6 Οι ταϊστρες πρέπει να τοποθετούνται κοντά (αλλά όχι κάτω) από τις πιπίλες του νερού για τα χοιρίδια, ιδανικότερα κοντά στο κεφάλι της χοιρομπότερας έτσι ώστε τα χοιρίδια να μιμηθούν την διατροφική της συμπεριφορά.

7 Η τοποθέτηση οποιασδήποτε τροφής απευθείας κάτω από την θερμαινόμενη λάμπα θα προκαλέσει ταχεία αλλοίωση της. Αντίθετα, τοποθέτηση της τροφής πολύ μακριά από την πηγή της θερμότητας θα μειώσει την πρόσληψη της, ιδιαίτερα κατά την περίοδο των χαμηλών θερμοκρασιών.

8 Τα ορφανά χοιρίδια πρέπει να ξεκινήσουν με υγρό υποκατάστατο γάλακτος και πολύ σύντομα να περάσουν σε φύραμα εθισμού στερεής μορφής. Η μετάβαση μπορεί να γίνει ευκολότερη χρησιμοποιώντας ένα κυλό ο οποίος σταδιακά θα γίνεται όλο και πυκνότερος. Η ξηρά τροφή μπορεί να ξεκινήσει να χορηγείται ήδη από την δωδέκατη ημέρα ηλικίας με ένα υψηλής ποιότητας φύραμα εθισμού.

9 Η χορήγηση του φυράματος εθισμού πρέπει να διακόπτεται αν τα χοιρίδια εμφανίσουν διάρροιες που οφείλονται σε παθολογικά αίτια καθώς η άπεπτη τροφή επιδεινώνει το πρόβλημα.

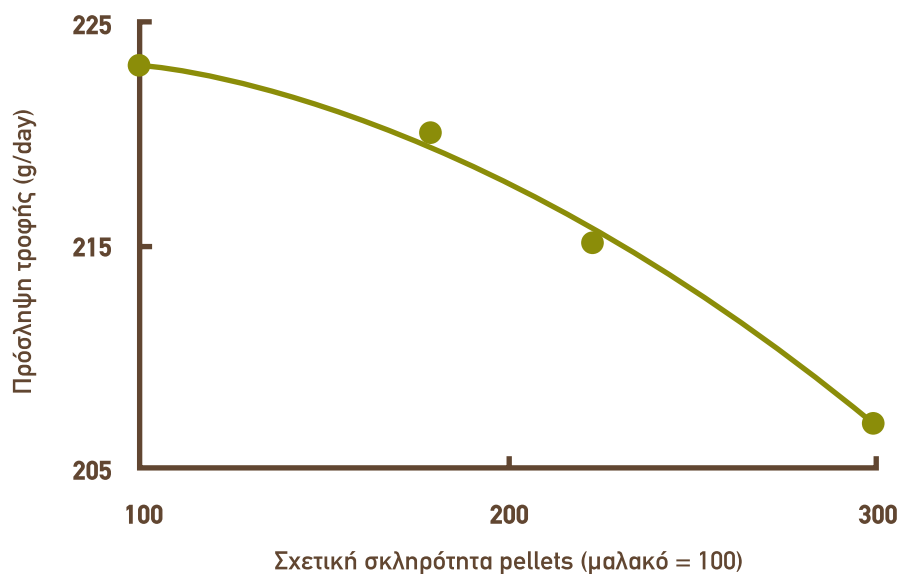
10 Το φύραμα εθισμού είναι η ιδανική τροφή για τα άρρωστα χοιρίδια κατά την περίοδο μετά τον απογαλακτισμό καθώς και για εκείνα που αποτυγχάνουν να καθιερώσουν μια σταθερή λήψη τροφής κατά την διάρκεια των πρώτων 2-3 ημερών μετά τον απογαλακτισμό. Αυτά τα χοιρίδια είναι καλύτερα να βρίσκονται απομονωμένα σε ένα κελί 'νοσοκομείο' όπου μπορούν να λάβουν επιπλέον φροντίδα και ειδική τροφή.

Χορήγηση τροφής

Η ποσότητα από το φύραμα εθισμού που πρέπει να χορηγείται ανά χοιρίδιο είναι ένα δύσκολο ζήτημα. Μερικά χοιρίδια δεν θα καταναλώσουν καθόλου φύραμα εθισμού, ενώ άλλα θα καταναλώσουν περισσότερο από ένα κιλό πριν τον απογαλακτισμό στην ηλικία των 25-28 περίπου ημερών. Ιδανικά, κάθε χοιρίδιο θα πρέπει να δελεαστεί ώστε να καταναλώσει όσο το δυνατόν περισσότερο. Ωστόσο, για πρακτικούς λόγους μια ελάχιστη χορήγηση πρέπει να καθιερώνεται, ώστε να διασφαλίζεται μια καλή συνεργασία και με τον προμηθευτή.

Τα χοιρίδια που απογαλακτίζονται στην ηλικία των 3-4 εβδομάδων, εκτιμάται ότι πρέπει να καταναλώσουν τουλάχιστον 500 γραμμάρια ανά ζώο, ωστόσο, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να συνεχίζεται η χορήγηση της ίδια τροφής αμέσως μετά τον απογαλακτισμό και για τις πρώτες 4-5 ημέρες. Έτσι, είναι χρήσιμο να υπολογίζεται μια ελάχιστη ποσότητα 1 κιλού φυράματος εθισμού ανά χοιρίδιο.

Σχήμα 1. Επίδραση της σκληρότητας των pellets στην πρόσληψη τροφής και ρυθμός ανάπτυξης στα χοιρίδια. (Μαυρομικήλης et al., 2002).

nuevo A.E.

Λεωφ. Στρατηγού Ν. Πλαστήρα, Ν. Αρτάκη 34600, Εύβοια

τηλ: 22210 40081, 43060 fax: 22210 40610 email: info@nuevo.gr site: www.nuevo.gr